

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 376. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992357454256/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

at bekymre sig om Forholdenes Skranker eller Landenes Grænser, lutter «pasløse» Eksistenser.

Betydningsfuldt vidner om det Midtpunktsøgende i Gemyttet et saadant Træk som det, at Goethe undgaar enhver sjælelig Yderlighed. En saadan Yderlighed er Forbrydelsen, opfattet som kriminel: Selv hvor Goethe berører det Uhyggelige, som f. Eks. Elskov mellem Søskende, Harpespillerens Skæbne, vil han kun det skal gribe, ikke at det skal dømmes; han stiller det ikke for den moralske Domstol, end mindre for den juridiske. Ja, det Allersmærteligste mister endog sin Braad ved Meddelelsens Forra. Harpespillerens Mund er lukket, hans Historie kommer aldrig over hans Læber; først efter hans Død meddeles hans Skæbne af en rolig Fremmed.

I denne saa stærkt forædlede Verden, der fra Digterens Haand har modtaget et Skønhedsstempel, er det nu, at Wilhelm flakker om uden Plan, men ikke uden Formaal, han søger efter Idealet: Idealet af en Livsstilling, Idealet af en Kvinde, Idealet af Dannelse. Han er først Købmand, saa Skuespiller, saa Læge. Han elsker Marianne, saa Greunden, saa Therese, saa Nathalie. Han sætter Dannelsen først i Erfaring, saa i aandelig Finhed, saa i Forsagen, og han ender i anden Del med sociale Reformplaner og Reformforsøg, der i sin Tid gjorde *Vandreaarene* til et af de Værker, som de socialistiske Revolutionære ivrigst henførte til deres Retning. Men det Særegne ved Bogen er, at Wilhelm bestandig omformer sit Ideal. Han finder det ikke, han taber det saa at sige; ikke som om han blev Spidsborger, men Ordet taber sin Mening for ham.

Det gaar ham overfor Livet, som det tit gaar den unge Mand overfor Filosofien. Han kaster sig over den, for i den at finde Oplysning om Gud, om Evigheden, om Livets Formaal og om sin Sjæls Udødelighed, men under Studiet taber disse Ord den Mening for ham, hvori han tidligere tog dem, han faar et Svar paa sine Spørgsmaal, men et Svar, som lærer ham, at disse Spørgsmaal maatte stilles anderledes. Saaledes gaar det Wilhelm i Virkeligheden med hans Længsel efter et forudfattet Ideal. Andre har favnet Skyen for Juno, han lader Skyen fare og trykker Juno til sit Hjerter.

Næst efter Klosterbroderens *Hjerteudgydelser* var det Goethes *Meister*, der affødte *Sternbald*. Den er gennemgaaende en Efterklang af dette mægtige Værk. Straks da *Meister* kom ud, lagde